

ТРЕЋИ ИЗВЕШТАЈ О АНГАЖОВАЊУ  
ПРИВРЕДНЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ  
У СКЛАДУ СА ДЕСЕТ ПРИНЦИПА  
ГЛОБАЛНОГ ДОГОВОРА УН,  
за период јануар 2018 – јул 2019.



Network Serbia



ПРИВРЕДНА  
КОМОРА  
СРБИЈЕ

1857

*Поуздан њарѡнер*



## Изјава председника Привредне коморе Србије о континуираној подршци Глобалном договору УН

Представљамо вам трећи Извештај о ангажовању Привредне коморе Србије у оквиру Глобалног договора Уједињених Нација, чији смо један од првих оснивача, потписника и promotera у нашој земљи. Пословање усклађујемо са десет принципа друштвене одговорности који су основа ове добровољне иницијативе и кроз наше активности промовишемо 17 циљева одрживог развоја Уједињених Нација, остварујући одличну сарадњу и комуникацију са компанијама – чланицама, представницима државе, друштвеном заједницом и другим релевантним домаћим и међународним актерима.

Привредна комора Србије више од 160 година окупља пословну заједницу Србије, функционишући данас као јединствени коморски систем у који је укључено свих 16 регионалних и комора главног града и представљајући највећу бизнис асоцијацију свих регистрованих локалних и страних компанија које послују у Србији. Успешно их заступамо на националном и међународном нивоу и пружамо им читав сет услуга за олакшање и унапређење пословања, подизање конкурентности на домаћем и иностраном тржишту, какве уживају и чланице најразвијених европских и светских комора. Важан део наших активности је и промоција и подршка компанијама у примени пословног модела који подразумева одговорност према запосленима, у целокупном ланцу вредности, на тржишту и у животној средини, што је предуслов за дугорочно одржив раст, развој, креирање додатне вредности, постизање већег угледа и боље позиције у глобалној економији и међународној пословној заједници.

Свесни да запослени представљају стратешки ресурс, да је јачање и максимално коришћење људског потенцијала предуслов успеха организације и задовољства појединаца, у марту 2018. усвојили смо Кодекс пословног понашања запослених којим смо успоставили стандарде етичности пословног понашања и друштвено одговорног пословања. Систем менаџмента квалитетом (ИСО 9001:2015) увели смо и имплементирали како у Београду тако и на свих 16 локација широм земље које су део нашег система.

Већ годинама компанијама које се посебно истичу у примени принципа друштвено одговорног пословања додељујемо националну награду, која носи назив по једном највећих српских добротвора и индустријалаца – Ђорђу Вајферту. Она је признање лауреатима, али и подстицај осталим компанијама да осим поштовања законске регулативе, као подрезумеваног минимума, додатним активностима друштву, локалној заједници и животној средини враћају више од оног што од њих узимају. Прошле, 2018.године установили смо и признање "Пријатељ породице" за компаније које су, уз изузетне пословне резултате, успешно ускладиле рад и родитељство и својим запосленим створиле породично - пријатељско окружење.

Заштита животне средине је један од приоритета ангажовања Привредне коморе Србије. Осим побољшавања регулаторног амбијента и помоћи привреди у отклањању препрека за одрживо пословање, у фокусу наших активности је промоција „зелене“ економије и принципа циркуларне економије, едукација компанија за њихову примену, уз развој иновативних решења, подршка „зеленим“ иницијативама, подстицање јачања економских инструмената у животној средини и подизања свести о значају извештавања о одрживости пословања.

Привредна комора Србије је иницијатор и има важну улогу и у процесима развоја и прилагођавања образовног система потребама привреде, између осталог кроз увођење и ширење дуалног образовања. Уз то реализујемо и многе активности које су усмерене ка афирмацији женског, омладинског и социјалног предузетништва.

Настављамо да поштујемо и промовишемо и подстичемо примену десет принципа Глобалног договора УН међу запосленима, компанијама чланицама и у друштвеној заједници, уз континуирану промоцију транспарентности пословања, нефинансијског извештавања и уважавање човека и природе која нас окружује.



Марко Чадеж

Председник Привредне коморе Србије

# Садржај

<b>I</b>	Поштовање људских и радних права	5
<b>II</b>	Животна средина	9
<b>III</b>	Циркуларна економија	12
<b>IV</b>	Борба против корупције и мита	14
<b>V</b>	Локална мрежа Глобалног договора у Србији	16
<b>VI</b>	Савет за друштвено одговорно пословање ПКС	18
<b>VII</b>	Национална награда за друштвено одговорно пословање Ђорђе Вајферт	19
<b>VIII</b>	Награда „Пријатељ породице“	21
<b>IX</b>	Едукација привредника	22
<b>X</b>	Дуални модел образовања	23
<b>XI</b>	Омладинско, женско и социјално предузетништво	24
<b>XII</b>	Суд части	27
<b>XIII</b>	Кодекс пословне етике, Корпоративног управљања и Кодекс пословног морала организатора професионалног управљања	29
<b>XIV</b>	Унапређење корпоративног управљања	31
<b>XV</b>	Пројекти ПКС у области друштвене одговорности	33



# Поштовање људских и радних права

Привредна комора Србије је организација чији главни стратешки ресурс представљају њени запослени, те је свесна чињенице да без људи и њихових потенцијала нема организације ни успеха.

Системским бављењем људским ресурсима поштујемо следеће принципе:

- Развој људских ресурса усклађен са стратешким циљевима,
- Сви процеси управљања људским ресурсима међусобно су повезани и у функцији развоја организације:
- Планирање кадрова и запошљавање,
- Развој запослених,
- Награђивање и мотивисање запослених,
- Заштита права запослених,
- Индивидуални приступ сваком запосленом у Комори.

У свакодневном раду Комора поштује основне принципе Конвенције о људским правима и подржава право на слободно удруживање уз постојање два репрезентативна синдиката са којима има уравнотежен однос.

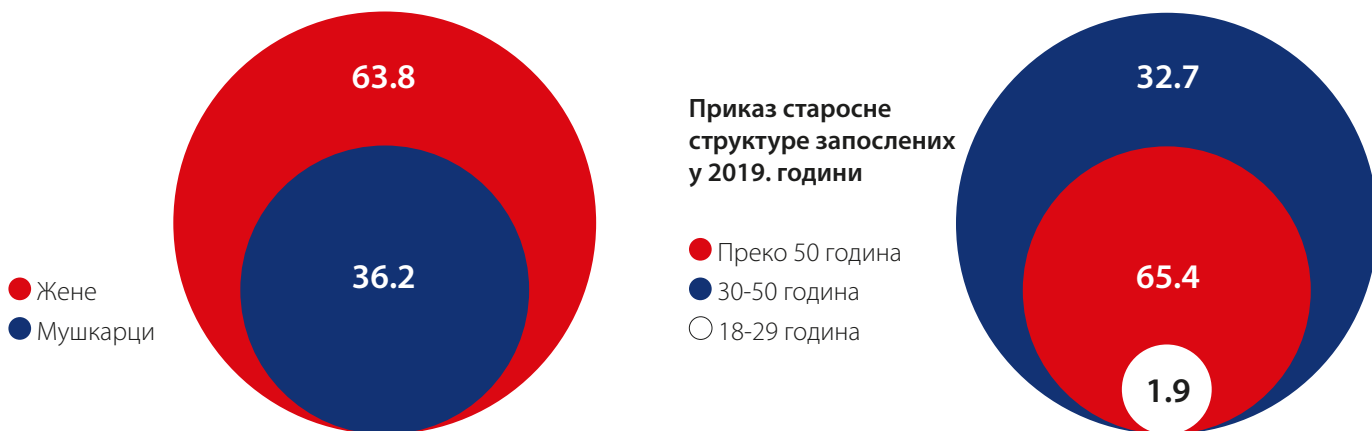
У Комори је у примени Колективни уговор којим су у складу са Законом о раду уређена права, обавезе и одговорности из радног односа запослених у Комори.

## 1) Забрана дискриминације

У Комори је забрањена дискриминација у односу на: услове за запошљавање и избор кандидата за обављање одређеног посла; услове рада и сва права из радног односа; образовање, оспособљавање и усавршавање; напредовање на послу; отказ уговора о раду.

Комора је дужна да сваког запосленог пре ступања на рад писаним путем обавести о забрани вршења злостављања на раду и у вези са радом, обавезама и одговорностима запосленог и послодавца у вези са забраном вршења злостављања.

У Комори се доследно поштује принцип родне равноправности. Жене чине више од 60% запослених (63,8%) и у остваривању својих права су у потпуности изједначене са колегама.



## 2) Едукација запослених

Привредна комора Србије посебну пажњу посвећује додатном образовању и усавршавању запослених.

Подизање капацитета запослених и руководилаца за заступање интереса привреде и пружање нових услуга оријентисано је на:

- 1) унапређење компетенција запослених кроз програме стручног усавршавања (обуке, семинари, тренинзи);
- 2) анализа потреба за обуком - тренингом и развојем;
- 3) поставка плана обуке;
- 4) израда програми за развој компетенција по принципу
  - потребна знања,
  - постојећа знања,
  - недостајућа знања.

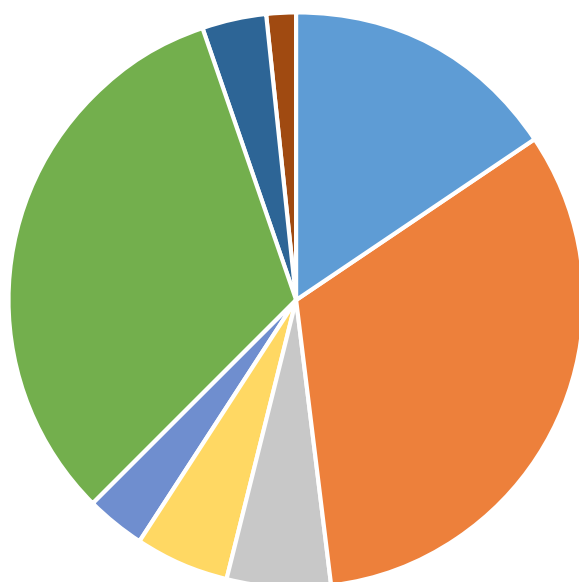
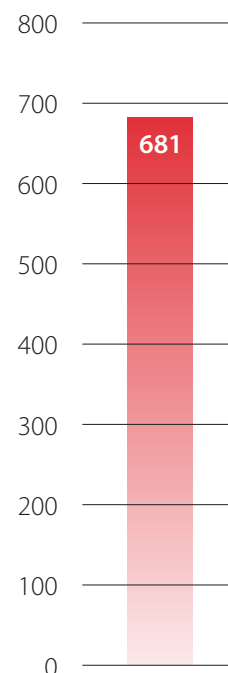
Део реализованих едукација намењен унапређењу компетенција запослених који су у директном контакту са привредницима реализован је захваљујући подршци Немачке организације за међународну сарадњу – ГИЗ са фокусом на унапређењу презентацијских вештина и вештина преговарања.

За виши и средњи менаџмент покренут је пројекат „Школа за менаџере“ са циљем да се унапреде вештине руковођења и мотивације запослених. Руководиоци су након реализованих тренинга навели да су усвојили нове вештине за мотивацију запослених, као и начине за ефикасно делегирање задатака запосленима.

Просечан број обука сходно планираном броју полазника - 1,35.

Обуке са највећим бројем полазника су обрадиле теме: појам и појава мобинга; презентацијске вештине; вештине преговарања; вештине руковођења и мотивације запослених и издавање додатних АТА листова.

**Број полазника укључених у процес обучавања**



Тема	Број полазника
Појам и појава мобинга	108
Презентацијске вештине	221
Вештине руковођења и мотивације запослених (школа за менаџере)	39
Издавање додатних АТА листова (теоријски и практични део)	37
Обука Управе царина за запослене у Сектору за међународне економске односе са иностранством	21
Вештине преговарања	221
Школа EXCEL-а	24
Обука за коришћење нове online платформе за анкетирање задовољства корисника услуга ПКС	10
<b>УКУПНО</b>	<b>681</b>



Од јануара 2018. године у Привредној комори Србије уведен је процес оцењивања учинка запослених, на основу постављених радних циљева. Сврха увођења овог процеса је да се остваре бољи резултати рада, уоче и отклоне недостаци у раду, као и да би се обавило адекватно распоређивање запослених унутар Коморе и унапредила функција људских ресурса.

У 2019. години Привредна Комора Србије уводи процес мерења организационе културе и ефикасности организације на основу које се препознају тренутни и жељени типови културе и прави план промена, а све у циљу максимизације ефикасности и повећање задовољства запослених у радом колективу. Организациона култура управља начином на који запослени приступају свом послу и како се опходе једни према другима и има утицај на посвећеност, ангажовање, креативност, задовољство наших клијената и ефикасност организације.

### 3) Бенефиције и примања

Комора омогућаје запосленима одсуство са посла уз накнаду зараде (плаћено одсуство) поред случајева предвиђених Законом и у следећим случајевима: рођење унучета; смрти родитеља; пресељења сопственог домаћинства; заштите и отклањања штетних последица у домаћинству проузрокованих елементарним непогодама; полагања стручних и других испита и ради обављања личних послова.

Колективни уговор предвиђа одобравање неплаћеног одсуства са рада за случајеве: дошколовавања; обављања научно-истраживачког рада; израде магистарске тезе и докторске дисертације и других случајева.

Комора својим запосленима исплаћује солидарну помоћ за рођења детета, за један покушај вантелесне оплодње, као и у случају отклањања штетних последица у домаћинству проузрокованих елементарним непогодама. Комора може запосленима уплатити и друга примања – за новогодишње пакетиће за децу до 12 година, једнократну позајмицу за запослене, јубиларну награду, премију за колективно осигурање запослених од последица незгода на раду или у вези са радом и за случај теже болести и хирушких интервенција, премију за добровољно додатно пензијско и здравствено осигурање и систематски преглед запослених и сл.



## 4) Заштита запослених

Запослени има право на безбедан и здрав рад у складу са законом, а Комора је дужна да запосленом обезбеди безбедност и здравље на раду у складу са законом и другим прописима. Комора је дужна да запосленог, пре ступања на рад, упозна са условима рада, организацијом рада, правима и обавезама које произилазе из прописа о безбедности и здрављу на раду.

Обуку за безбедност и здравље на раду, као и основну обуку из области заштите од пожара су похађали и положили сви запослени у Комори.

Привредна комора Србије је закључила уговор о добровољном здравственом осигурању који између осталог обухвата и систематски преглед за запослене, а закључена је и полиса колективног здравственог осигурања запослених за случај тежих болести, хирушких интервенција и незгода.

## 5) Кодекс пословног понашања

Председник ПКС је донео Кодекс пословног понашања у марту 2018. године са циљем успостављања стандарда етичности пословног понашања и друштвено одговорног пословања, а које је предуслов за дугорочни успех.

Комора гради своју пословну културу на поштовању вредности и принципа који интегришу стручност и професионалност са моралношћу и етиком, имајући у виду да начин на који се запослени понашају и комуницирају директно утиче на имиџ и корпоративни идентитет.

У свом раду се придржавамо норми друштвено одговорног пословања и понашања, било да се ради о односу према колегама, према представницима привреде, државе, животне средине и шире друштвене заједнице, поштујући принцип понашања у односу са: привредним друштвима, запосленима, државним органима, животном средином, као и у вези са локалном заједницом.





Привредна комора Србије је у спровођењу својих активности потпуно посвећена питањима која се односе на очување природних ресурса и заштиту животне средине. У намери да се олакша пословање привредних субјеката, а у пуно поштовање еколошких принципа пословања, у сарадњи са привредницима и партнерима током 2018. г. и у првој половини 2019.г. реализовани су бројни пројекти, догађаји и активности на тему заштите животне средине и одрживог развоја, уз поштовање принципа Глобалног договора УН бр. 7, 8 и 9. и то:

1. Примена принципа предострожности кроз учешће у доношењу стратешких националних докумената;
2. Примена принципа покретања иницијатива веће одговорности према животној средини кроз промоцију „зелене“ економије и одрживог пословања;
3. Примена принципа подстицања шире примене „зелених“ технологија кроз учешће у креирању законодавног амбијента погодног за „зелено“ пословање.

## 1. Учешће у доношењу стратешких докумената кроз примену принципа предострожности и превенције (Принцип бр. 7), и то:

- Семинар **„Поглавље 27: Статус преговарачке позиције и Специфични планови имплементације директива у сектору отпада“**, у организацији Министарства заштите животне средине и Привредне коморе Србије, а у оквиру пројекта „Даља имплементација Стратегије за апроксимацију у области животне средине – EAS“. Презентоване су активности у вези са припремом Поглавља 27 за преговарачку позицију, али и делови овог докумената који су од важности за индустрију и привреднике, као што су радне верзије Специфичних планова имплементације (ДСИП) и то: Оквирне директиве о отпаду, Директиве о амбалажи и амбалажном отпаду, Директиве о батеријама и акумулаторима, као и Директиве о електричном и електронском отпаду (октобар 2018).
- Округли сто у оквиру **Јавне расправе о Нацрту закона о климатским променама**, у сарадњи са Министарством заштите животне средине. У присуству представника дипломатског кора, међународних организација и пословне заједнице, представљен је садржај, значај и подручје примене овог закона, а присутни су имали прилику да изнесу своје коментаре и дају сугестије на предложено законско решење (април 2018).
- Округли сто са заинтересованим странама у оквиру **Јавне расправе о Стратешкој процени утицаја за Национални план за смањење емисија (НЕРП)** из старих великих постројења за сагоревање (јануар 2019).
- **Завршно представљање стратешког документа под називом „Програм увођења чистије производње у Републици Србији“ са Акционим планом, за период 2019-2021**, у организацији Министарства заштите животне средине, Центра за чистију производњу Србије и Привредне коморе Србије. Документ је оцењен као изузетно користан, а пре свега из угла представљања економске и финансијске анализе постојећег стања, али и користи и уштеда које се могу остварити увођењем превентивних и корективних мера чистије производње у компанијама (фебруар 2019).
- У оквиру твининг пројекта под називом „Подршка развоју стратешког оквира у области управљања отпадом“, Министарство заштите животне средине Републике Србије, Европска унија и партнери, уз подршку Привредне коморе Србије, организоване су три радионице и то:
  - Израда **Стратегије и Националног плана управљања отпадом у Републици Србији** (фебруар 2018);
  - Израда **Програма превенције отпада у Србији** (септембар 2018), као и
  - Завршна радионица о изради **Стратегије и Националног плана управљања отпадом у Републици Србији** (септембар 2018).

- Посебна Радна група за унапређење система за управљање амбалажом и амбалажним отпадом, формирана је у ПКС са циљем давања иницијативе за измене и допуне Закона о амбалажи и амбалажном отпаду. Крајем 2018.г., на седмом по реду састанку у Привредној комори Србије, представљен је **Пакет измена за унапређење система управљања амбалажом и амбалажним отпадом за период 2019 – 2024. године.**
- **Тим ПКС је израдио текст предлога Уредбе која ближе одређује критеријуме за одређивање активности од утицаја на животну средину и износе накнада** и априла 2019. године Влада Републике Србије је усвојила предметну Уредбу, којом се први пут у Србији промовише модел „плати колико загађујеш“, који подразумева да се обрачун накнаде врши према стварној количини емитованог загађења.
- У оквиру ИПА програма Европске уније за Србију, **„Подршка развоју стратешког оквира у области управљања отпадом“**, реализоване су две радионице и то: **прва радионица за израду сета економских инструмената за имплементацију плана управљања чврстим комуналним отпадом** и представљање 3 студије случаја из држава чланица ЕУ (јануар 2019), као и **друга на којој је представљен први нацрт Програма превенције отпада и студија случаја о превенцији отпада** (април 2019).
- **Завршни семинар за заинтересоване стране на тему „Представљање нових елемената у политици управљања отпадом“**, представљене су главне измене везано за нове ЕУ директиве, а у складу са пакетом за циркуларну економију (јул 2019).

2. Иницијативе за промовисање веће одговорности у односу на животну средину (Принцип бр. 8) реализоване су кроз афирмацију „зелене“ економије и одрживог пословања и подизање свести о значају штедне природних ресурса и одрживе производње, затим укључивање и промовисање добровољних „зелених“ иницијатива (ISO 14000, EMAS, Еко-знак), као и друштвено одговорног и одрживог пословања, и то:

- **Учешће на ОЕЦД Регионалном скупу „МСП и зелена економија“, у Паризу**, у оквиру делегације Министарства привреде РС, а у циљу развијања нових модалитета сарадње утемељених на умрежавању и презентовању искустава у пословању домаћег сектора МСП у делу „зеленог“ и одрживог пословања, кроз презентовање примера добре праксе (март 2018).
- У циљу стицања знања на практичној примени система еко-менаџмента и шеме провере (EMAS III), **чланство у националној делегацији у оквиру студијске посете Бечу**, где су чланови делегације, између осталог, стекли увид у актуелну ситуацију у примени EMAS система у ЕУ, укључујући и последње статистичке податке и приказе, као и захтеве потребне за увођење нове верзије ISO 14001:2015 (Environmental Management Systems) и његових импликација на EMAS (март 2018).
- У организацији струковног удружења “Амбасадори одрживог развоја и животне средине” и Привредне коморе Србије, уз подршку Програма УН за животну средину, **реализоване су две Регионалне конференције** којима се у оквиру УН обележава Светски дан животне средине и Европска недеља одрживог развоја (ESDW) и то: **14. Регионална конференција “Животна средина ка Европи ЕпЕ18”** која је била посвећена теми: Заштита природе – Развој одговоран према природи (јун 2018.), док је **15. Регионална конференција реализована под слоганом „Чист ваздух – здравија будућност“** (јун 2019.).
- **Учешће представника ПКС на Пленарном заседању међународног техничког комитета ISO/TC207 за стандарде серије ISO 14000, у Берлину.** Представник ПКС је учествовао у својству председника одговарајућег националног техничког комитета КС А207 (Mirror Committee) Института за стандардизацију Србије. Србија је била једина земља Западног Балкана која је на овом значајном скупу имала свог представника (јун 2019).
- Организација манифестације: Свечана додела награде стручног жирија **“Аутомобил са најбољим перформансама у односу на животну средину – ЕКО АУТОМОБИЛ ГОДИНЕ 2019. У СРБИЈИ”**, кроз рад Независног жирија, којим је председавао представник ПКС, осми пут за редом проглашен је аутомобил са најбољим перформансама у односу на животну средину (март 2019\_Београдски сајам).

3. Подстицај шире примене технологија за заштиту животне средине (Принцип бр. 9) огледа се кроз учешће у креирању законодавног амбијента погодног за „зелено“ пословање, где се издвајају следеће активности:

- Национална **Преговарачка група за Поглавље 27 – Животна средина и климатске промене**. Привредна комора Србије је дала свој пуни допринос овом процесу, како кроз укључивање индивидуалних представника у рад Преговарачке групе, тако и кроз континуирано усаглашавање ставова са привредницима, а у циљу остваривања консензуса око најбитнијих питања, укључујући и питања примене технологија за заштиту животне средине.
- Конференција поводом почетка реализације пројекта **„Имплементација Директиве о индустријским емисијама у Србији“**, а у организацији ПКС, Министарства заштите животне средине и Технолошко-металуршког факултета Универзитета у Београду, а са циљем информисања стручне јавности о ревизији Специфичног плана имплементације Директиве 2010/75/EU са фокусом на дефинисању прелазних периода за усклађивање са обавезама према наведеној директиви за сваког оператера појединачно и примени најбољих доступних техника (BAT-Best Available Technologies) (април 2018).
- У оквиру пројекта **„Развој капацитета РС за ефикасно ангажовање са Зеленим климатским фондом (ЗКФ)“**, који реализује Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, у сарадњи са Програмом УН за животну средину (УНЕП), одржана су два информативна састанка са представницима Зеленог климатског фонда (Green Climate Fund – GCF), на којима су идентификоване циљне индустрије и укључен приватни сектор у процес финансирања и добијања средстава из овог глобалног фонда, а за пројекте од значаја за борбу против климатских промена кроз примену одговарајућих технологија (мај 2019).





# Циркуларна економија

У складу са савременим трендовима у области заштите животне средине, примена концепта циркуларне економије у Србији је неизбежна, а пре свега, због чињенице да је овај модел имплементиран у европске прописе које све земље кандидати за чланство у ЕУ морају да усвоје и примене. Препозната као један од главних актера за прелазак на циркуларну економију широм земље, Привредна комора Србије је од 2016.г. активан члан у Радној групи за циркулану економију, којом председава Министарство заштите животне средине.

**У оквиру Центра за циркуларну економију ПКС, у периоду јануар 2018. – јул 2019.г. главне активности у спровођењу модела циркуларне економије су:**

- Оснивање „Академије за циркуларну економију (АЦЕ)“ за мала и средња привредна друштва и друге компаније, у сарадњи са Центром за консултантске и друге услуге (CirEkon), и подршком ЕИТ Climate-KIC и Програма УН за развој (УНДП) (2018. и 2019.)
- Панел дискусија о климатским променама у градовима током „Фестивала образовања паметних градова“, Београд (2018.)
- Међународна конференција SHIFT, СЕ радионица и друге активности током „Миксер фестивала - циркулирај“ (2019.)
- У сарадњи са ГИЗ-ом, реализоване су три радионице за подизање свести о циркуларној економији за регионалне координаторе ПКС у Новом Саду, Крушевцу и Нишу (2019.)
- У сарадњи са УНДП-ом, одржане су 4 радионице за подизање свести о циркуларној економији, као припрема компанијама за други циклус „Академије за циркуларну економију (АЦЕ)“ у Новом Саду, Нишу и Београду (2019.)
- Реализација петнаест радионица на тему „Управљање отпадом“ широм Србије, а у сарадњи са компанијама Avista Oil и Envipack (2018. и 2019.)
- Радионица за планирање „Мапирање азбестних локација у Србији и планови за њено уклањање“ у сарадњи са KIWA Oesterbaai, Холандија (2019.)

Уз финансијску подршку ЕИТ Climate-KIC и Програма УН за развој (УНДП), ПКС је 2018. године основала „Академију за циркуларну економију (АЦЕ)“ за мала и средња предузећа, са циљем пружања практичних алата који помажу компанијама да анализирају и разумеју систем у којем раде, уз истовремено развијање нових идеја како би своје пословање учинили циркуларнијим. До сада су полазници из 28 компанија успешно завршили Академију, а у току су припреме за реализацију другог циклуса Академије за циркуларну економију, где ће око 30 полазника имати прилику да савладају алате и методе увођења и примене циркуларне економије у својим компанијама, као и да анализирају и оцене ефективност процеса рада и употребе материјала.

**Центар за циркуларну економију је, између осталог, учествовао и на следећим панелима:**

- Env.net „Прва регионална конференција о циркуларној економији“ (2018.)
- „Међународна научно - практична конференција ЦИБЕК“ (2018. и 2019.), у организацији Школе инжењерског менаџмента Универзитета у Београду
- „Недеља климатске дипломатије у Србији“ - у организацији Делегације ЕУ (2018.)
- „Пут циркуларној економији у Србији“ - радионица коју су организовали Wuppertal Institute и ЕИТ RawMaterials (2019.)



- „Мапирање циркуларне економије у Србији“ - у организацији Удружења индустрије отпада „Храбри Чистач“ (2019.)
- „Зелена набавка“ - Форум организован од стране ПКС и Универзитета Сингидунум (2019.)

У 2018. години Привредна комора Србије постала је званични партнер мрежи ЕИТ Climate-KIC, која, као главна иницијатива ЕУ за климатске иновације, почива на 4 главна стуба: 1) Одрживи производни системи, 2) Одрживо управљање земљиштем, 3) Урбани прелази и метрике одлучивања и 4) Финансије. Уз финансијску подршку ЕИТ Climate-KIC - а, ПКС реализује програме обуке за start - up предузетнике, студенте и професионалце у областима везаним за животну средину и климатске промене.

#### **Од 2018. године до данас реализоване су следеће активности:**

- Акцелераторски програм за стартапове зелених и чистих технологија, који укључује тренинге и обуке, као и неповратна средства у износу од 10.000 - 30.000 евра по стартапу (до сада је учествовало 30 тимова).
- Climate Launchpad, програм подршке развоју зелених пословних идеја и започињању сопственог бизниса (до сада су учествовала 34 тима).
- Програм „Пионири у пракси“ укључује обуку о системским иновацијама за стручњаке у области животне средине, чиме им се омогућава да раде на проблемима везаним за климатске промене током једномесечног боравка у некој другој компанији у иностранству (44 српских стручњака и 9 локалних домаћих компанија до сада).
- Climathon, 24-часовни хакатон, осмишљен као догађај којим се доприноси развијању пословних идеја које решавају еколошке изазове у градским срединама. Climathon је реализован у Београду, Новом Саду, Нишу, Зајечару, Шапцу, Крагујевцу, Чачку и Суботици (око 230 учесника)
- 10 српских студената учествовало је у међународној летњој школи „Путовање“, о климатским променама и развоју пословања.

#### **Поред ових активности, ПКС је имплементирала и неколико програма из области циркуларне економије, а који су били финансирани из ЕИТ Climate-KIC и то:**

- „Read2ImplementCE“ - истраживачки пројекат у сарадњи са Cleantech Бугарском, са циљем да се пресликају локалне и регионалне експертизе о CE знаку и припреми будући програм професионалног усавршавања (2018).
- „Млади у журби без смећа“ - пројекат у сарадњи са невладином организацијом под називом Un Beso, са циљем да се подигне свест о тренутном систему отпада и да се подрже млади грађани града Крагујевца, кроз развијање нових пословних идеја и решења (2018).





Корупција је дуги низ година транснационални проблем и борба против ње није само национална, већ и међународна обавеза. Борба против корупције је један од важних елемената испуњености услова за шире привредне интеграције.

Привредна комора Србије доноси и објављује антикорупцијске стандарде и праксе као што су: Кодекс пословне етике, Кодекс корпоративног управљања, промовише стандарде Међународне трговинске коморе (МТК) за борбу против корупције, правила Декларације о борби против корупције Глобалног договора Србија, као и привредна друштва која су усвојила антикорупцијске планове или планове интегритета.

Комора је донела Кодекс пословне етике и Кодекс корпоративног управљања децембра 2005.г. и доприноси развоју аутономног права и пословне праксе засноване на етичким принципима.

ПКС је члан Међународне комисије за антикорупцију, МТК из Париза, и има установљену праксу поделе материјала на разним скуповима у ПКС по питању правила и смерница МТК за борбу против корупције.

На интернет порталу ПКС постављене су следеће информације: Кодекс пословне етике ПКС, Кодекс корпоративног управљања, стандарди Међународне трговинске коморе за борбу против корупције, Декларација о борби против корупције Глобалног договора Србије, пример добре праксе предузећа из области антикорупције.

## У 2018. години Привредна комора Србије је реализовала пројектне активности у овој области:

- У току 2018. године настављене су активности на реализацији одобреног пројекта у оквиру европског програма Economic and financial crime, corruption, environmental crime у области компанијске антикорупције под називом **„Антикорупцијски алати за МСП сектор“ - (ANTI-CORRUPTION TOOLKIT FOR SME)**. Учесници пројекта су и Привредна комора Италије, Привредна комора Румуније и Eurochambres. У оквиру пројекта је извршено истраживање компанија на територији Италије, Румуније и Србије на тему изложености рада компанија потенцијалној корупцији. На основу резултата истраживања израђен је приручник за средња и мала предузећа (са посебним фокусом на микро предузећа), на тему заштите од потенцијалне корупције у пословању. Пројекат је трајао од фебруара 2016. године до априла 2018.
- **„C-detector on-line“** - на порталу Привредне коморе Србије постављен је линк на коме чланице ПКС, могу на брз и једноставан начин тестирати ризик од појаве корупције у свој предузећу, кроз постављени упитник. Резултат одговора на упитник је ПДФ фајл у коме су дати савети за унапређење интегритета компаније и смањење ризика од корупције. <http://www.c-detector.eu/>
- Приручник **„Комплет алатки за спречавање корупције у МСП“** – један је од резултата Пројекта. Сврха овог комплета је да микро и МСП која послују у Европи пружи референце, како би успоставила одговарајуће инструменте за спречавање и сузбијање корупције. Поред тога, он пружа смернице за идентификацију адекватних мера за борбу против корупције у овом прилично конкретном, али фундаменталном сегменту европског тржишта.
- **„Методолошки приручник – Анализа и третман ризика од корупције у малим и микро предузећима“** – један је од резултата пројекта. Приручник даје приказ метода развијеног и тестираног у оквиру пројекта, који за циљ има анализу трендова корупције који су установљени међу микро, малим и средњим предузећима (микро/МСП) и у државној управи, у циљу дефинисања одговарајућих алатки за спречавање и борбу против таквих кривичних радњи. Сврха овог приручника је увођење метода ACTs у свим организацијама, истражи-



вачким центрима, удружењима или институцијама у Европи које желе да реплицирају искуство пројекта ACTs ради анализирања ризика од корупције и дефинисања скупа корисних мера за микро/МСП у циљу спречавања ризика од корупције.

#### **Антикорупцијски догађаји ПКС у току 2018:**

- Национална **Конференција Пројекта ACTs**, одржана 29. марта 2018. На Конференцији у ПКС представљени су резултати представницима државних институција и чланицама ПКС. Конференцију је пратило преко 50 учесника.
- Инфо дани **“Програми Европске уније за мала и средња предузећа”**, одржани 20. априла 2018. у Зрењанину и 25. априла 2018. у Шапцу. Главни циљ састанака био је презентација програма ЕУ и финансијских инструмената за подршку малим и средњим предузећима и могућностима за њихову имплементацију у Србији, као и презентација услуга Европске предузетничке мреже која олакшава приступ овим програмима. На догађају су представљене активности у оквиру пројекта „Антикорупцијски приручник за мала и средња предузећа“.
- **„Compliance доручак”** – у организацији Привредне коморе Србије и Европског Института за складност и етику у пословању из Словеније (EISEP) у Београду, одржан 11. децембра 2018. Састанку је присуствовало 56 учесника, представника привредних друштава које послују у Србији, представници Института из Словеније и представник Агенције за борбу против корупције РС. Циљ организације догађаја је даља промоција увођења compliance функције и целовитог compliance програма којим би се обезбедило систематско управљање усклађеношћу и етичким ризицима у пословању компанија, недостатак прецизне регулативе и смерница за увођење compliance програма, условљава различита схватања надлежности, методологије и организације compliance функције на домаћем терену.

Привредна комора Србије је преко свог представника у Саветодавном одбору, узела учешће у истраживачком пројекту **“Business Integrity Country Agenda (BICA)”** који спроводи “Транспарентност Србија”, уз подршку EBRD, а који испитује предуслове за успешну борбу против корупције у пословном окружењу. Први састанак Саветодавног одбора одржан је 3. јуна 2019. године.

# Локална мрежа Глобалног договора у Србији

Глобални договор УН је најбројнија друштвено одговорна иницијатива која не окупља искључиво компаније, већ и остале форме правних лица. Мрежа Глобалног договора у Србији је формирана 6. децембра 2007. године од стране УНДП, Народне банке Србије и седам компанија. Привредна комора Србије је учествовала од настанка мреже у њеном раду, а у периоду од јануара 2011. до октобра 2018. године секретаријат Глобалног договора у Србији организационо је био смештен у ПКС.

Управни одбор чине 7 чланова, представника компанија, фондација и пословне асоцијације, препознатих по својој посвећености принципима друштвене одговорности, а то су: КПМГ, Делта холдинг, Теленор, Траг фондација, Фондација Ана и Владе Дивац, Јубмес банка и Привредна комора Србије. Своје активности реализује кроз колективну акцију и дијалог различитих заинтересованих страна окупљених на тему промоције и реализације Циљева одрживог развоја.

У периоду јануар 2018 - јун 2019. године у Глобални договор УН је учлањено 5 нових компанија и организација.

## Неке од најважнијих активности и догађаја које су чланови реализовали у периоду за који је извештај рађен су:

- Организација **четири састанка Радне групе за промоцију Циљева одрживог развоја** на којима су представљање имале компаније и организације које раде на остварењу 17 Циљева одрживости.
- Учешће на скупу **„Клима и одрживи развој: могућности за француска предузећа у Србији“** у панелу посвећеном климатским променама, уз представљање саме Иницијативе и мреже ГД у Србији француским компанијама. Догађај је уз подршку Привредне коморе Србије организовала Француска Амбасада у Србији и Француско-српска привредна комора у Француском институту, дана 24.01.2018.
- Учешће на округлом столу **„Одговорно пословање у Републици Србији“**, одржаног у просторијама Пословног факултета Универзитета Сингидунум у Београду, април 2018. Округли сто је организован уз подршку компаније КПМГ и Привредне коморе Србије у намери да примена алата циркуларне економије и зелених трошкова постане примарна у пословању компанија у Србији.
- Учешће на догађају **„Моћ заједничког улагања у одрживи развој“** у организацији Српског филантропског форума – априла 2018.
- Учешће на **Седмом европском конгресу за особе са инвалидитетом у панелу на тему: „Инклузија на тржишту рада – где је запело?“**, 7. маја 2018.
- Учешће на конференцији **„Превенција и борба против трговине људима у Србији“**, у организацији Савета европе, у оквиру панела **„Тренутна ситуација у Србији – примери добре праксе и наредни кораци“**, 7. маја 2018.
- Учешће мреже на **ЦСР форуму** који је одржан 9. маја 2018. у Београду
- Током 4. састанка РГ за промоцију циљева одрживог развоја који је одржан 31. маја 2018. у Привредној комори Србије одржано је **предавање “Стандарди за одрживо пословање – допринос циљевима одрживог развоја”**, чиме су присутни добили корисне информације о стандарду ИСО 26000, серији ИСО 14000, циркуларној економији, ИСО 20400 – одрживој набавци, ИСО 37120 - одрживим градовима.
- Учешће на **конференцији „Србија 2030: Чињенице и опције“** одржане 28. августа 2018. у Београду, у организацији ЦЕВЕС-а уз подршку Швајцарске агенције за развој и сарадњу.



- Излагања на панелима конференције **„Role of the Private Sector in SDG implementation and financing“**, организоване 14. септембра 2018. у сарадњи УНДП Србија и мреже Глобалног договора УН, а у склопу субрегионалне конференције „Промоција напретка у имплементацији Агенде 2030“ коју је у Палати Србије организовало Министарство без портфеља задужено за демографију и популациону политику.
- Организација **предавања на тему одрживог развоја и пословања** 28. фебруара 2019. и 22. маја 2019. године у просторијама компаније Хемофарм а.д., које је одржао проф. Ђорђија Петкоски, предавач са Вортон пословне школе Универзитета Пенсилванија.
- Сарадња са седам средњих економских школа у којима постоји образовни профил **„Банкарски службеник“**, у оквиру које је реализовано: пракса за ученике трећег/четвртог разреда у филијалама банака; посета Центру за посетиоце Народне банке Србије; предавања за професоре и ученике која су држале чланице Глобалног договора.

Поштујући начела и принципе на којима иницијатива Глобални договор почива и чије су вредности дубоко усађене у свакодневне активности, Комора настоји не само да се придржава 10 принципа, већ и да утиче на своје чланице да се и саме придржавају принципа одговорног пословања. На већини скупова које организује настоји да пошаље поруку јавности да је само одговорно пословање – одрживо пословање.



## Савет за друштвено одговорно пословање ПКС

Савет за друштвено одговорно пословање ПКС је консултативни орган који чине представници пословног сектора, фондација и невладиних организација, препознати по ангажовању и посвећености принципима друштвено одговорног пословања. Задатак Савета је промоција етичког и одговорног пословања у привреди уз остваривање сталног дијалога са представницима државних органа и институција. Важан задатак јесте и покретање иницијативе за унапређење пореске политике и стимулисање давања за опште добро, како би се побољшали услови за развој корпоративне филантропије и донаторства.

Чланови Савета су: Фонд Б92, Фондација Ана и Владе Дивац, Смарт колектив, Хемофарм фондација, Траг фондација, Новак Ђоковић фондација, Адвокатска канцеларија Живковић-Самарџић, КПМГ, Привредна комора Србије, Delhaize Srbija, Директна банка, Nelt CO доо, Канцеларија за сарадњу са цивилним друштвом Владе РС, Каталист фондација, Ернст & Јанг и Нордијска пословна алијанса у Србији.

Привредна комора Србије је један од партнера на реализацији **Пројекта за унапређење законодавног оквира за давање**, који се реализује од априла 2018. до априла 2022. године и финансира од стране УСАИД-а. Састанке Савета за друштвено одговорно пословање Привредна комора Србије реализује у склопу наведеног Пројекта, а активности спроводи Коалиција за добротинство, коју предводи Фондација Ана и Владе Дивац. Коалицију додатно чине Траг фондација, Каталист Балканс, СМАРТ Колектив, Српски филантропски форум, Форум за одговорно пословање и Привредна комора Србије. На иницијативу Коалиције за добротинство формиран је Савет за филантропију од стране председнице Владе РС и у оквиру њега су започеле са активностима радне групе: Радна група за унапређење законодавног оквира за донирање вишкова хране, Радна група за унапређење правног и фискалног оквира за давање за опште добро од стране правних лица, Радна група за стварање стимулативног окружења за давање у општекорисне сврхе од стране појединаца и Радно тело за формулисање критеријума за ословађање појединачних донација од ПДВ-а.

На седницама Савета за друштвено одговорно пословање чланови отворено дискутују о свим актуелним темама којима се унапређује оквир за давање, али и размењују примере добре праксе у области друштвено одговорног пословања, размењују искуства са представницима државних органа, дефинишу приоритете рада у међусобној синергији различитих сектора.

У периоду јануар 2018 – јул 2019. Савет је одржао шест састанака у просторијама ПКС - Београд и један састанак у ПКС-РПК Крушевац. На последње одржаном састанку Радна група за унапређење правног и фискалног оквира за давање за опште добро је најавила доношење Приручника о примени механизма за остаривање пореских олакшица од стране донатора - документа који ће ближе појаснити запосленима и даваоцима донације примену механизма за остваривање пореских олакшица од стране донатора.



# Национална награда за друштвено одговорно пословање Ђорђе Вајферт



Националну награду за друштвено одговорно пословање Привредна комора Србије додељује од 2007. године, где је у току седам циклуса такмичења узело учешће приближно 400 привредних друштава, која су реализовала 400 друштвено одговорних пројеката. Циљ конкурса је афирмација основних вредности друштвено одговорног пословања и ширење свести да није довољно радити само у економским оквирима већ треба већу пажњу посветити локалној заједници, заштити животне средине, задовољству и безбедности запослених, као и социјалним питањима у предузећу.

Промовисањем Награде шаљемо поруку колико ће инкорпорацијом принципа друштвене одговорности у сопствено пословање привредни субјекти подићи конкурентност, углед, остварити значајне уштеде у пословању и дати допринос одрживом развоју.

Награда је од 2018. године понела назив по једном од највећих индустријалаца и добротвора у Србији - Ђорђу Вајферту. Заснована је на унапред дефинисаној методологији, јасним критеријумима за вредновање резултата и вишестепеној провери како од стране стручног тима, тако и од независног жирија. Тим за друштвену одговорност Коморе прошао је посебну обуку и посете компанијама и разговоре са највишим руководиоцима о свим аспектима друштвене одговорности члановима су од посебне важности. Детаљни извештаји након посета компанијама представљају основу жирију за доношење одлуке о избору финалиста у три категорије. Јасна правила, вишестепена контрола, висока посвећеност и обученост Тима и независна одлука жирија, који је састављен од представника различитих институција и организација створили су поверење код компанија и подигли углед награде Ђорђе Вајферт.

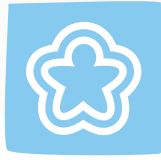
Аспекти пословања који се подједнако вреднују су: 1) тржиште, 2) запослени и управљање, 3) животна средина, 4) друштвена заједница и 5) имовина и капитал. Организације које докажу да подједнако воде рачуна о свих пет аспеката, а притом реализују пројекат који има већу специфичну тежину према 10 критеријума, имају највеће шансе да постану лауреати Награде.

Након анализе свих пријава уочено је да је највећи број компанија и организација пријавило друштвено одговорне пројекте који су били усмерени на помоћ локалној заједници, од тога је највећи број пројеката је био усмерен на: бесплатне едукације, подршка стартаповима, стипендирање, запошљавање младих и унапређење квалитета живота деце, омладине и жена.

### **Национална награда за ДОП Ђорђе Вајферт 2018 у бројевима:**

- Конкурисало 50 привредних друштава:
  - 25 у категорији великих
  - 9 у категорији средњих
  - 16 у категорији малих и микро;
- 13 чланова Тима ПКС за друштвено одговорно пословање оценило је пристигле пријаве, обишло је 36 привредних друштава који су ушли у други круг такмичења и доставили су извештаје након посета члановима жирија;
- 7 чланова жирија је имало 3 састанка и донело је одлуку о коначном рангу компанија у три категорије – категорији великих, категорији средњих привредних друштава и категорији малих и микро привредних друштава;
- Приближно 200 привредника, представника владе, цивилног сектора, дипломатског кора и медија учествовало је на свечаној церемонији доделе Националне награде за ДОП Ђорђе Вајферт 2018, која је одржана 24. маја 2019.
- Награђено је 15 компанија у три категорије: Таркет, Бачка Паланка; ДМ ДРОГЕРИЈЕ МАРКТ ДОО, Београд; Телеком Србија, Београд; Металац АД, Горњи Милановац; НИС ад, Нови Сад; ТелеГроуп д.о.о, Београд; Специјална болница ЧИГОТА®, Златибор; Вега ИТ Сорсинг д.о.о, Нови Сад; Босис доо, Ваљево; Менпауер ДОО, Нови Београд; Инфостуд 3 д.о.о., Суботица; Неофитон д.о.о, Нови Сад; Омладински едукативни центар, Ниш; Новитет, Житковац; ГСК фармацеутска компанија, Нови Београд.





# Награда „Пријатељ породице“

# VIII

Пријатељ породице  
2018

Привредна комора Србије покренула је акцију „Пријатељ породице“ у јесен 2018. године на иницијативу Савета за популациону политику Владе Републике Србије, а у сарадњи са Кабинетом министра без портфеља задуженог за демографију и популациону политику.

Основни циљ акције је повећање значаја повезивања рада и родитељства, и креирање продуктивне атмосфере у којој ће запослени имати могућност да пруже свој максимум на радном месту, а да истовремено одрже баланс са породичним животом. Акција „Пријатељ породице“ је значајан корак ка постизању општих циљева бољитка привреде и друштва, и побољшања стопе наталитета у Србији.

Признање „Пријатељ породице“ ће се додељивати једном годишње у 3 дефинисане категорије: малих и средњих предузећа, великих предузећа и јавних предузећа / већински државних.

Кређибилитет и непристрасност избора најбољих компанија гарантују организатори, али и посебно установљена методологија развијена у сарадњи са професорима Економског факултета Универзитета у Београду, по узору на светска искуства, истовремено прилагођена пословном и законодавном оквиру Републике Србије.

## Методологија обухвата пет група критеријума:

- тржишно – финансијске показатеље пословања номинованог предузећа
- усвојене стандарде и праксе у погледу усклађивања рада и родитељства
- резултате у области усклађивања рада и родитељства (квантификација улагања у програме/активности)
- перцепцију екстерне (стручне јавности и потрошаче) и интерне јавности (запослене)
- оцене стручног жирија.

У првом циклусу доделе признања „Пријатељ породице 2018“ пријавило се 24 компаније, 11 у категорији великих предузећа и 10 у категорији малих и средњих предузећа. Пријављивање компанија је трајало 20 дана. У току 9 дана колико је трајало гласање забележено је 1.097 гласова екстерне јавности.

Чланови жирија су били истакнути представници Привредне коморе Србије, кабинета министра без портфеља задуженог за демографију и популациону политику, Министарства за рад РС, Министарства привреде РС, јавног медијског сервиса Србије и Фондације „Новак Ђоковић“ који су својом компетентношћу потврдили кређибилност избора и признања компанијама које су најбоље ускладиле рад и родитељство.

## Награђене компаније у првом циклусу доделе признања „Пријатељ породице 2018“ су:

- Босис
- Металац
- VIP Mobile
- МК Group

Анализом награђених компанија уочен је висок ниво флексибилности код коришћења слободних дана и дана годишњег одмора, као и самог радног времена, затим ниска стопа флукуације запослених, мали број дана боловања, али и пружање финансијске и материјалне подршке.

Намера ПКС је да акцију „Пријатељ породице“ ове године обележи укључење још већег броја пријављених компанија. То ће потврдити да домаћи привредници све више разумеју важност теме родитељства, како у свом пословном амбијенту тако и у целокупној заједници, и да јој приступају са највећом пажњом - у корист свог пословања, запослених, локалног окружења и Републике Србије.

Привредна комора Србије континуирано има активности на организацији и реализацији семинара и курсева, тематски посвећених свим релевантним областима од практичног значаја за предузетнике, власнике малих и средњих предузећа, као и менаџмент у великим компанијама. У току 2018. године, Служба за едукацију Привредне коморе Србије реализовала је укупно 339 едукативних активности (обука, курсева, семинара), на којима је учешће узело 14.054 полазника. У првих шест месеци 2019. године одржано је 185 семинара и обука са 7.749 полазника.

Предавачи на семинарима су реномирани, са значајним искуством из реалног пословног окружења и практичним експертским знањем. Квалитет семинара и обука је врхунски, а неке од најактуелнијих тема су обухватиле теме и области: ИСО 45001; безбедност информација; пословне вештине: презентовања, преговарања, комуникације; јавне набавке; корпоративна безбедност; мобинг; осигурање и управљање ризицима у индустрији хране и бројне друге.





Привредна комора Србије је, захваљујући покренутој иницијативи за увођење дуалног модела образовања у систем средњег стручног образовања у Србији, а на основу препознатих потреба привреде, допринела усвајању Закона о дуалном образовању, који је ступио на снагу 01.01.2018. године. Овај Закон представља круну вишегодишњег ангажовања Привредне коморе Србије на пољу развоја формалног образовања у складу са потребама привреде. Закон испуњава свих 14 критеријума из Препорука Европске Комисије за квалитетно и ефикасно учење кроз рад.

Током 2018. године донета су три подзаконска акта предвиђена Законом која ближе уређују права, обавезе и одговорности свих актера у дуалном образовању. Привредна комора Србије је донела и интерни акт - **Правилник о организацији, саставу и начину рада комисије за утврђивање испуњености услова за учење кроз рад код послодавца**. На основу мишљења и предлога који комисија упућује Привредној комори Србије, послодавци добијају потврду да испуњавају услове за извођење учења кроз рад. Поред провере могућности за реализацију курикулума код послодавца, један од сегмената који подлеже посебном степену провере јесте безбедност ученика током извођења учења кроз рад код послодавца. Послодавци су Законом обавезни да обезбеде ученицима адекватну заштитну опрему.

Имајући у виду да је дуални модел образовања модел који је оријентисан ка унапређењу квалитета практичне наставе, Привредна комора Србије препознаје и активно се бави изазовима који су на овом пољу присутни. Током 2018. године, а за почетак школске 2019/2020. године, ревидирано је пет дуалних образовних профила са циљем задовољења потреба привреде. У питању су следећи профили: кувар, конобар, посластичар, техничар мехатронике, електро-техничар информационих технологија и техничар за управљање (ЦНЦ) машина.

Број свих учесника у дуалном образовању удесетостручен је у поређењу са годином почетка примене елемената овог модела кроз пилот пројекте (2013).

У школској 2018/2019. години у дуалном моделу образовања учествовало је 4.500 ученика који су се школовали за 33 образовна профила (колико их је било у понуди), 80 школа, у 52 града и општине и око 600 компанија (највише 80% су мала, микро предузећа и предузетници, а 20% их је великих).

Од септембра 2019. године, како се очекује, око 5.500 ученика би требало да буде у дуалном образовању, наиме око 3.500 старих и према јунско – јулском уписном року 2.600 нових ученика у првом разреду (иако су компаније понудиле места за 3.006 нових ђака) у 48 градова и општина, уз теоријску наставу у једној од 72 школе, учење кроз рад за 35 дуалних профила имаће у око 880 компанија (600 старих и 280 нових компанија). Од ових 880 компанија, око 450 ће реализовати учење кроз рад у потпуности у складу са Законом, што значи да сада пролазе процес акредитације (он је иначе још увек у току).

Дуално образовање данас чини 10% целокупног средњег стручног образовања, учешће дуалних образовних профила је 16% у односу на укупан број профила за која се средњошколци у Србији школују, а дуалне профиле у својој понуди има готово петина - 18 одсто школа. Од око 310 ученика, колико је до сада завршило образовање по дуалном моделу, 204 се запослило у компанијама у којима су били на пракси (учили кроз рад). Дакле, преко 60% ученика се запошљава у тим компанијама, остали настављају своје образовање или траже посао у другим компанијама.

Привредна комора Србије је препозната као изузетно значајан **партнер у креирању уписне политике у средње школе**, будући да се план уписа израђује и прописује на основу Изјава о намерама које послодавци подносе. Овим изјавама послодавци се изјашњавају о образовним профилима које препознају као дефицитарне, броју ученика који се школују у оквиру тих профила, броју инструктора које ће делегирати за рад са ученицима и др.



## 1. Подршка развоју омладинског предузетништва

Привредна комора Србије интензивно ради на информисаности о покретању и вођењу сопственог посла, унапређењу интересовања код младих за бављењем предузетнишвом и њиховом едукацијом како би били компетентни и спремни за рад на савременом тржишту, односно како би се смањивала незапосленост код младих, њиховим запошљавањем и samozапосљавањем. У току 2018. г. и у првој половини 2019. реализовала је следеће активности:

- Припрема и реализација **“Startup Business Forumа”** који је окупио 48 компанија, у оквиру кога се реализовало преко 100 пословних састанака. Од 48 компанија, 35 су били представници сектора ММСПД а 13 представника великих домаћих и страних компанија: домаћих (Делта Холдинг, МК Група, Аеродром „Никола Тесла“, Пошта Србије, Поштанска штедионица, НИС, ЕПС, Нектар Група и Телеком Србија) и страних које послују у Србији (Bosh, Теленор, Кинстелар и РwC).
- У сарадњи са организацијом Привредни форум младих, реализован је **други Сајам омладинског предузетништва**, 21.11.2018.г., у хотелу Зира, који је окупио више од 40 стартапова, хабова и институција;
- Организовање програма **Case Study Challenge** за младе привреднике, који је реализован у партнерству са компанијом Metro Cash&Carry. Младима је дата могућност да се решавањем одређеног процесног проблема у пословању компаније изборе не само за радну праксу која је била награда за победника, већ и да стекну увид како послују велики системи.
- Припремљен и прослеђен предлог документа **„Профил предузећа“** – са циљем да генерише све информације од значаја о стартап предузећу заинтересованом за сарадњу са потенцијалним пословним партнерима или инвеститорима, како би што конкретније представили себе. Документ садржи основне информације о стартап предузећу заинтересованом за сарадњу са великим компанијама или потенцијалним инвеститорима, уједно и неопходним по мишљењу великих компанија које желе да потенцијално уђу у сарадњу са малим предузећима.

## 2. Подршка развоју женском предузетништву

Женско предузетништво препознато је као важан фактор развоја српске привреде, а статистички подаци на нивоу Републике Србије показују да је проценат жена у бизнису око 31% (што је приближно подацима за ЕУ – 30%). У циљу већег економског оснаживања жена привредница, њиховог утицаја на укупни привредни амбијент земље и равноправности у свим сферама живота и пословања, Привредна комора Србије активно ради на различитим активностима у циљу пружања стручне, едукативне и саветодавне помоћи женама привредницама и предузетницама.

- Привредна комора Србије је у сарадњи са Европском банком за обнову и развој (EBRD) и UniCredit банком организовала радионице за жене привреднице на тему **„Како ефикасно промовисати мали бизнис на друштвеним мрежама“**, у Новом Саду и Београду. Планиран је и наставак ових обука у септембру 2019те године.

- Привредна комора Србије се придружила се **светској мрежи жена привредница** и предузетница поставши Комора/чланица Међународне фондације за женско предузетништво - The International Women's Entrepreneurship Challenge Foundation (IWEC). Циљ чланства је промовисање жена привредница из Србије, помоћ при продору на инострана тржишта, пословно повезивање са женама привредницама широм света, учешће на светским конференцијама. Годишња конференција, на којој ће бити присутне жене из свих крајева света, одржаће се крајем новембра 2019. године у Индији, а планирано је да Привредна комора Србије предложи 3 успешне женске фирме које би биле кандидати за престижну светску награду.
- Сарадња са Канцеларијом за људска и мањинска права:
  - Припремљен Извештај ПКС о предузетим мерама и резултатима о имплементацији резолуције ГС УН „Жене у развоју“ за извештај генералног секретара Уједињених Нација о имплементацији резолуције ГС УН „Жене у развоју“.
  - Канцеларија за људска и мањинска права формирала је Радну групу за израду Заједничког основног документа о Републици Србији. Чланови радне групе су представници свих државних органа и институција, институције, судови, тужилаштва, РЗС, НВО сектор, као и Привредна комора Србије. Заједнички основни документ је врста „личне карте“ једне земље и неопходан пратећи документ периодичних извештаја о примени међународних уговора о људским правима који пружа целовиту слику државе о стању људских права. Рок за израду финалног документа и предају Уједињеним Нацијама је децембар 2019.

### 3. Подршка развоју социјалном предузетништву

Социјално предузетништво у великој мери подстиче препознавање и решавање социјалних проблема, а у услови динамичних модерних друштава, појављује се као значајан покретач социјалне иновације и преобликовања различитих друштвених поља (здравства, животне средине, образовања, социјалне заштите, развоја предузетништва). Привредна комора Србије је препознала значај подршке социјалним предузећима и реализује два пројекта у оквиру Дунавског транснационалног програма:

- **„Јачање социјалног предузетништва кроз укључивање социјално одговорних корпорација и њихових пракси како би се побољшале компетенције и вештине социјалних предузећа у земљама дунавског региона“ (СЕНСЕС).** Да би се ојачали капацитети социјалних предузећа осмишљена је обука која је обухватила унапређење знања на пољу – бизнис модела Канвас; управљање финансијама и онлајн маркетинг; представљање идеје; јавни наступ и пормоција. Обука је одржана у новембру и децембру 2018. године, а похађало је 20 учесника. У оквиру Пројекта израђена је и онлајн платформа за онлајн тренинге социјалних предузећа. Завршна конференција Пројекта одржана је у Будимпешти почетком јуна месеца 2019. године. ПКС је израдила Регионални акциони план у складу са Стратегијом за развој социјалног предузетништва у земљама Дунавског региона, који је одобрен од стране Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.
- **„Finance4SocialChange“** са циљем да се унапреде компетенције и положај социјалних предузећа, са акцентом на проналажење најбољих модела извора финансирања.

Привредна комора Србије је приступила изради **онлајн каталога социјалних предузећа** у циљу промовисања истих на различитим скуповима у земљи и иностранству, а активна је и у законодавној области. Представник ПКС учествује у раду **Радне групе за израду предлога Закона о социјалном предузетништву**. Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања у сарадњи са Привредном комором Србије организовали су 5 јавних расправа у градовима Београд, Ниш, Нови Сад, Крагујевац и Нови Пазар у периоду новембар-децембар 2018. године. Представници државних органа, организација цивилног друштва, привредног сектора, стручњака у овој области и друге заинтересоване стране учествоваће и даље у тражењу најприхватљивијег модела Закона о социјалном предузетништву, који неће дестимулисати рад постојећих социјалних предузећа а који ће стимулисати отварање нових социјалних предузећа.

У сарадњи са ревизорском кућом PwC Србија организован је Инфо дан посвећен учешћу у програму бесплатних едукација на тему унапређења финансијског извештавања, у оквиру пројекта **„Рачунај на подршку“**. Пројекат “Рачунај на подршку” је део пројекта за унапређење корпоративног извештавања, који се финансира средствима донације обезбеђене од стране Владе Швајцарске Конфедерације. Обуке су доступне свима који се баве ревизијом финансијских извештаја, али и појединцима са одређеним искуством у ревизији. Привредна комора Србије је у сарадњи са РПК Ниш и РПК Крагујевац организовала догађаје у циљу промовисања и анимирања женских, социјалних и породичних фирми, као и стартапова.



Суд части при Привредној комори Србије основан је Законом о привредним коморама у сврху утврђивања одговорности и изрицања мера друштвене дисциплине члановима Привредне коморе Србије и другим привредним субјектима који послују на територији Републике Србије, због повреде добрих пословних обичаја и пословног морала у пословним односима, као и повреда којима се нарушава јединство тржишта.

Задатак Суда части је да процењује и испитује сагласност одређених радњи и поступака привредних субјеката са правним поретком и одређеним правилима - добрим пословним обичајима, пословним моралом, кодексима и другим општим актима усвојеним у Комори и да својим одлукама изриче санкције за повреде тих правила.

Примарни циљ Суда части је обезбеђивање етичког пословања чланова Коморе. Међутим, својим деловањем Суд части обезбеђује и заштиту и других вредности од ширег значаја: јавни интерес, углед земље и привреде у иностранству, права и интересе учесника у промету и др.

Судови части имају велики значај како би опстали и даље се развијали добри пословни обичаји и пословни морал у Србији. Штитећи добре пословне обичаје и морал, Суд части штити друштвену заједницу и законе наше државе. Институција суда части у нашој земљи позната је од 1913. године.

## Подаци о предметима

Суд части у периоду од јануара 2018. године до јуна 2019. године поступао је по 110 предмета.

Пријаве против привредних субјеката поднете су од стране физичких лица (78), привредних субјеката (17), Секретаријата за инспекцијске послове Градске управе града Београда – Одељење за превоз у друмском саобраћају (11), јединица локалне самоуправе (2) и удружења (2).

### **Пред Судом части решено је 77 предмета.**

Одређен број пријава тужилац Суда части је одбацио решењем због тога што пријављене радње нису садржавале обележја повреде добрих пословних обичаја и пословног морала или зато што је за покретање поступка наступила застарелост.

У одређеном броју пријава власника посебних делова, тужилац Суда части обавестио је подносиоце пријаве о непостојању елемената за покретање поступка против организатора професионалног управљања због повреде Кодекса пословног морала организатора професионалног управљања и добрих пословних обичаја.

Ако се детаљније анализирају пријаве које су достављене Суду части против привредних субјеката, може се констатовати да је највећи број пријава поднет због: повреде пословног морала у превозу и Закона о превозу путника у друмском саобраћају (наплата више цене од цене утврђене такси тарифом; непридржавање регистрованих и оверених редова вожње у обављању јавног линијског превоза путника у међумесном саобраћају, непрофесионално поступање према одређеним категоријама путника), неиспуњења или неуредног испуњења уговорних обавеза; непоступања по рекламацијама на квалитет производа/услуга, нелојалне конкуренције и др.

У пријавама поднетим Суду части против организатора професионалног управљања указује се на одређене неправилности у пословању ових чланова Коморе и професионалних управника које они ангажују (нелојална конкуренција; неоправдано одбијање послова који се добијају у поступку принудне управе; одбијање предаје печата и документа-



ције стамбене заједнице новоизабраном управнику након брисања из регистра стамбених заједница; неизвршавање одлука стамбене заједнице, непредлагање стамбеној заједници програма одржавања и старање о његовој реализацији; неустављање евиденције о власницима посебних делова, власницима самосталних делова и лицима којима су заједнички или посебни делови зграде издати у закуп, односно на коришћење по другом основу; неподношење скупштини стамбене заједнице извештаја о раду, са приказом укупних прихода и расхода стамбене заједнице, реализованих активности у односу на планиране, као и искоришћених средстава за реализацију сваке од активности; недостављање информација о стању и променама на рачуну стамбене заједнице и неодговарање на поднете захтеве власника станова; непоступање по правноснажним решењима грађевинске инспекције, итд.).



# Кодекс пословне етике, Корпоративног управљања и Кодекс пословног морала организатора професионалног управљања

Привредна комора Србије, у складу са овлашћењима утврђеним Законом о привредним коморама, донела је 15.12.2005. године Кодекс пословне етике и Кодекс корпоративног управљања. Доношењем ових кодекса, Република Србија се сврстала у ред земаља које имају свој национални кодекс пословне етике и кодекс корпоративног управљања, који доприносе развоју аутономног права и пословне праксе засноване на етичким принципима, те праксе доброг корпоративног управљања. Доношење ових кодекса имало је за циљ повећање транспарентности пословања привредних субјеката и јачање одговорности за последице које могу настати у обављању пословних активности. Доношењем кодекса пружен је ослонац привредним субјектима за успостављање баланса између сопствених, профитабилних интереса и интереса друштвеног окружења у којем делују.

1) **Кодексом пословне етике** утврђени су принципи и правила пословне етике који обавезују привредне субјекте, чланове Привредне коморе, запослене, чланове органа и лица ангажованих по уговорном основу у привредном субјекту, као и стране привредне субјекте који послују на територији Републике Србије. Принципи и правила пословне етике обавезују све запослене у привредним субјектима, председнике и чланове управног и извршног одбора, надзорног одбора, одбора ревизора као и сва лица која су за обављање неке делатности у име привредног субјекта ангажована на основу уговора.

Кодекс пословне етике третира реализацију пословне етике у пословну праксу привредног субјекта на три нивоа: индивидуалном, организационом и друштвеном.

Кодексом пословне етике предвиђено је да запослени, члан органа привредног субјекта или члан његове породице не сме нудити, давати, стављати у изглед, обећавати или прихватити новац, ствар, право, услугу, поклон веће вредности или могућност утицаја од другог лица које је у пословном односу са привредним субјектом. Поклоном веће вредности сматра се новац, ствар, право или услуга, као и свака друга корист добијена или извршена без плаћања одговарајуће новчане накнаде, уз накнаду по знатно нижој цени од тржишне или без одговарајуће противуслуге чија вредност прелази једну половину износа просечне месечне нето зараде у Републици Србији. Истовремено, дозвољено је прихватање и давање поклона мање вредности, осим ако прихватање таквог поклона не представља услов за закључење посла или доводи поклонодавца у повољнији положај у односу на конкуренте.

Као јединствен акт, Кодекс пословне етике се примењује на територији Републике Србије и пред Судом части при Привредној комори Србије и судовима части при покрајинским привредним коморама. Примена Кодекса пословне етике је обавезна, а и обезбеђује позитиван утицај на пословање и репутацију привредних субјеката. Надзор над применом Кодекса може бити интерни, за који је задужен овлашћени орган у привредном субјекту и екстерни надзор. Суд части, као посебан орган при Привредној комори Србије, која је донела Кодекс, изриче одговарајуће мере онима за које су утврди да су повредили његове одредбе.

2) **Кодекс корпоративног управљања**, који је Скупштина Коморе усвојила 17.09.2012. године и чијим ступањем на снагу је престао да важи Кодекс корпоративног управљања, није обавезујући, већ се његови принципи само препоручују свим друштвима капитала, а нарочито члановима Привредне коморе Србије као најбоља пракса корпоративног управљања. Кодекс се сврстава у тзв. "меко право", а његов примарни циљ је формирање добрих пословних обичаја. Овај кодекс садржи скуп правила која одређују како се управља друштвима капитала и како се она контролишу, стратешки уређујући односе између менаџера, чланова надзорног одбора и одбора директора, чланова/ акционара и осталих заинтересованих страна.

Компаније могу директно да примењују начела и препоруке Кодекса, доношењем одлука релевантног тела компаније, или уколико је потребно, оне могу да их развију доношењем сопственог кодекса корпоративног управљања, односно, доношењем других интерних аката компаније. Компанија чланица Привредне коморе Србије је у обавези да информисе Комору уколико примењује овај кодекс. Компанија која не примењује Кодекс корпоративног управљања Привредне коморе Србије у обавези је да информисе Комору о кодексу корпоративног управљања који компанија примењује и место где је тај кодекс јавно доступан.

### **3) Кодекс пословног морала организатора професионалног управљања**

Закон о становању и одржавању зграда („Службени гласник РС“, бр. 104/2016), прописао је, између осталог, обавезу Привредне коморе Србије да донесе посебан кодекс, односно утврди професионална права и дужности и етичке норме понашања својих чланова (у овом случају организатора професионалног управљања) у обављању послова професионалног управљања и организује вођење поступака пред Судом части због повреда Кодекса и других пропуста организатора професионалног управљања и професионалних управника које он ангажује.

У складу са тим, Скупштина Привредне коморе Србије донела је 14.12.2018. године Кодекс пословног морала организатора професионалног управљања који се примењује почев од 26.12.2018. године.

Предлог кодекса је сачинила Радна група састављена од једнаког броја представника Привредне коморе Србије и ресорног Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, које врши надзор над спровођењем Закона о становању и одржавању зграда.

Кодексом пословног морала организатора професионалног управљања утврђени су општи принципи и норме етичког понашања, као и професионална права и дужности у обављању послова професионалног управљања.

Циљ Кодекса је да допринесе успостављању и учвршћивању добрих пословних обичаја у области професионалног управљања, обезбеди обављање послова у складу са пословним моралом и начелима савесности и поштења и допринесе развоју пословања у оквиру делатности професионалног управљања.

Доношењем овог кодекса створени су услови да Суд части, поред обављања послова из надлежности Суда части која се односи на све привредне субјекте, сходно Закону о привредним коморама, утврђује и повреде професионалних стандарда и норматива (професионалне одговорности), односно етичких норми понашања у обављању послова професионалног управљања и изриче мере друштвене дисциплине организаторима професионалног управљања који ангажују та лица, а у складу са Законом о становању и одржавању зграда.

У оквиру органа Привредне коморе Србије, Суд части има најзначајнију улогу у спровођењу Кодекса пословне етике и Кодекса пословног морала организатора професионалног управљања и у надзору над поштовањем добрих пословних обичаја и пословног морала.

У периоду јануар 2018 – јули 2019. године ПКС је у области унапређења корпоративног управљања реализовала активности у три кључна правца:

1. Јачање свести и унапређење праксе корпоративног управљања
2. Покренута Иницијатива за усклађивање Кодекса Корпоративног управљања ПКС са изменама регулативе и међународне праксе у области корпоративног управљања
3. Предлог нацрта Новог оквира за унапређење праксе корпоративног управљања за период 2019 -2025 година.

## 1. Јачање свести и унапређење праксе корпоративног управљања

Јачање свести и унапређење праксе корпоративног управљања у ММСП са посебним освртом на развој праксе корпоративног управљања (КУ) у породичним предузећима и породичним предузећима у којима су власници жене:

- Уважавајући значај породичних предузећа за привредни развој Републике Србије као и изазове са којима се суочавају, посебно породична предузећа која су у власништву жена, реализоване су две радионице на тему „Развој МСП – специфични изазови управљања породичним предузећима“ у којима је учествовало 45 учесника и то: 12. децембра 2018. године у Унији послодаваца Србије и 30. маја 2019. године у Удружењу пословних жена. Циљ радионице је био да се оснивачи и власници породичних предузећа мотивишу да раде на усвајању и примени принципа и добре праксе корпоративног управљања који су примерени одређеним фазама развоја предузећа.
- У оквиру процене праксе корпоративног управљања спроведена је процена праксе корпоративног управљања у предузећу чији је један од власника жена, користећи Методологију за процену праксе корпоративног управљања у породичним предузећима коју је развила ПКС уз подршку IFC и SECO. На основу спроведене процене израђен је Извештај о стању у области корпоративног управљања и препорукама за унапређење праксе корпоративног управљања.
  - Унапређење праксе корпоративног управљања у јавним предузећима и јавно комуналним предузећима
- Министарство привреде је крајем 2017. године формирало Радну групу за израду Програма стручног усавршавања органа управљања у јавним предузећима. Чланови Радне групе су представници Министарства привреде, Министарства финансија, Министарства државне и локалне самоуправе, Међународне финансијске корпорације (IFC) и представници ПКС. Други састанак Радне групе одржан је 2. фебруара 2018.

Програмом економских реформи (ЕРП) за период 2018-2020 утврђено је да је основни изазов у функционисању јавних предузећа побољшање нивоа корпоративног управљања. Поред низа новина за органе управљања и пословодства, Законом о јавним предузећима је отворен простор за унапређење стандарда и праксе у области корпоративног управљања, а у циљу професионализације управљања, смањењу ризика од корупције и побољшању перформанси пословања јавних предузећа.

Унапређење корпоративног управљања је један од приоритетних задатака Министарства привреде, које ће се спровести кроз систем сертификавања органа управљања јавних предузећа, унапређење система праћења и одговорности за јавна предузећа и друштва капитала која обављају делатност од општег интереса, као и повећање транспарентности рада јавних предузећа.



Унапређење корпоративног управљања у јавним предузећима базира се на:

- 1) професионализацији органа управљања и систему контроле рада, који обухватају активности везане за израду подзаконских аката;
  - 2) увођењу система сертифицивања органа управљања и унапређење система праћења и одговорности.
- Активности Радне групе у наредном периоду биће усмерене на дефинисање система сертифицивања органа управљања у јавним предузећима, као и припрему подзаконских аката за увођење система сертифицивања и анализе потреба за обуком чланова надзорних одбора у јавним предузећима.

## **2. Покренута Иницијатива за усклађивање Кодекса Корпоративног управљања ПКС са изменама регулативе и међународне праксе у области корпоративног управљања**

У августу 2018. године покренута Иницијатива да ПКС приступи усклађивању Кодекса корпоративног управљања у складу са изменама законске регулативе у Србији и модернизацију Кодекса у складу са новим приступом у међународној пословној пракси. Иницијатива је достављена и IFC и SECO, ради разматрања могућности подршке.

## **3. Предлог нацрта Новог оквира за унапређење праксе корпоративног управљања за период 2019-2025. година**

У циљу даљег системског приступа јачању капацитета ПКС у области унапређења праксе корпоративног управљања израђен је први нацрт новог оквира за унапређење праксе корпоративног управљања за период 2019. до 2025. године, чији је општи циљ „подстицај одрживом инвестирању приватног и јавног сектора како би се постигао ниво инвестиција потребан за испуњавање одрживих развојних циљева који укључују критеријум заштите животне средине, социјалне и управљачке одговорности у јавне и приватне инвестиције, односно укључивање ткз. ECG принципа и праксе“.

### **Специфични циљеви овог вишегодишњег програма би обухватили:**

- Унапређење регулаторног оквира КУ, капацитета и инфраструктуре за подршку подизању свести, имплементацији регулативе и добре међународне ECG праксе;
- Професионализација;
- Подршка предузећима да развију и спроведу добу праксу КУ уз укључивање ECG принципа у циљу побољшања перформанси пословања.

Предложени оквир даје системски и предвидив екосистем за подршку унапређењу корпоративног управљања у Србији.



# Пројекти ПКС у области друштвене одговорности

Одрживи и одговорни развој урбаних средина постао је императив за све актере привредног и друштвеног живота. Сви ентитети, без обзира да ли су активни на међународном, регионалном или локалном плану, и без разлике да ли се ради о мултинационалној корпорацији, малом предузећу, државном органу, универзитету или локалној самоуправи, треба озбиљно да узму у обзир значај овог концепта и у складу са својим стратешким опредељењем и контекстом дају свој допринос одрживом развоју.

Подршку концепту одрживог развоја Привредна комора Србије пружа кроз рад великог броја својих организационих јединица. Једна од њих је и Центар за управљање пројектима који реализује велики број пројеката чији је фокус управо на овој области.

Један од пројеката је и **“CityWalk - Ка енергетски одговорним местима, успостављање зона за пешачење у градовима Дунавског региона”** који се финансира из Дунавског транснационалног програма. Промоцијом одрживог урбаног транспорта и мобилности као и унапређењем проходности у урбаним срединама земаља дунавског региона постићи ће се кроз развој иновативних методологија као што су водич за пешачење, индекс пешачања, тематски онлајн алати за раст и процену пешачења као облика мобилности, али и предлогом законских препорука које ће партнери изградити у сарадњи са доносиоцима одлука.

У оквиру пројекта организована је и манифестација **„Београд корача”** која је омогућила грађанима да укажу на све стране „урбане мобилности” која подразумева већу доступност пешачких зона, бициклических стаза, добрих рута, осветљења, као и предлоге за унапређење ове области. Захваљујући овом догађају, Београд се, на иницијативу Привредне коморе Србије, од ове године први пут нашао на листи градова који обележавају Међународни дан шетње.

Такође, представљена је једна од значајних активности пројекта - мобилна апликација **Walk'n'Smile**. Поред броја пређених километара, мерења срчаног ритма док ходате али и осталих могућности, апликација нуди могућност да у AR (Augmented Reality) технологији шетате са било којом егзотичном животињом коју изаберете из менија по било којој улици у вашем граду.

С обзиром да Привредна комора Србије као партнер на многобројним пројектима јасно увиђа значај промоције концепта паметног града, у оквиру пројекта City Walk, заједно са партнерима, предложила је **Стратегију побољшања урбане мобилности у Дунавском региону**. Документ је представљен доносиоцима одлука на локалном, националном и међународном нивоу, а Стратегија подразумева унапређење одрживог транспорта и мобилности, као и развој урбаних средина у Дунавском региону у складу са потребама њихових становника.

Други реализовани пројекат који тематски припада овој области јесте и **Smart City** чији је циљ био дисеминација концепта паметног града који ће се постићи резултатом у виду **“SMACC протокола”** који подржава успостављање било којег споразума о сарадњи са новим организацијама како би се даље развијао SMACC програм е-обуке, за даљу обуку “агената за промене” на локалном нивоу, или за ширење приступа тренирању/мултипликовању код релевантних интересних група, како би применили своје паметне пројекте на ефикаснији начин.

Главна сврха овог протокола финансираног из програма Еразмус+ је да обезбеди свим потенцијалним новим организацијама један оперативни документ који ће да олакша и подржи коришћење SMACC програма е-обуке **“Обликовање градова за бољи квалитет живота – Подстицање сарадње путем живих лабораторија”**, доступан преко платформе [www.e-genius.at](http://www.e-genius.at) (e-genius – Initiative offene Bildung in Technik und Naturwissenschaften). Овај онлајн курс интегрисан је у платформу ‘е-геније’ – вишејезична платформа са отвореним садржајем који објављује и којим упра-

вља научно удружење “е-геније – отворена образовна иницијатива у технологији и природним наукама”. Курс је доступан на седам језика, на следећем линку: <http://e-genius.at/en/>.

С обзиром да горе наведени концепти подразумевају здрав начин живота, покушали смо да се кроз реализацију кампање „**Тежи равнотежи**“ дамо свој допринос решавању проблема гојазности као још једном од изазова које носи савремено доба са својим брзим начином живота.

Министарство здравља Републике Србије и Удружење за прехранбену индустрију Привредне коморе Србије удружили су своје ресурсе и знање и покренули кампању, која је настала као подршка Националном програму за превенцију гојазности код деце и одраслих, са циљем да покрене позитивне промене у стилу живота грађана и укаже на важност проналажења баланса у свим сегментима живота. Друштвено-одговорне компаније Бамби, Соса-Соса, Dr. Oetker, MARBO Product, Mars и Nestlé, чланице Удружења за прехранбену индустрију Привредне коморе Србије, активно партиципирају у оквиру кампање „Тежи равнотежи“ и пружају подршку у даљем системском решавању проблема гојазности и раду на превенцији овог изазова модерног друштва.



У припреми трећег Извештаја о ангажовању ПКС у складу са 10 Принципа Глобалног договора УН у Србији учествовале су следеће стручне службе Привредне коморе Србије:

Кабинет председника, Директорат за људске ресурсе и организацију, Центар за животну средину, техничке прописе, квалитет и друштвену одговорност, Центар за циркуларну економију, Центар за програме подршке привреди и микро, малим и средњим привредним друштвима, Стручна служба Суда части, Центар за едукацију, дуално образовање и образовне политике, Центар за ЕУ интеграције, Служба за маркетиншке активности и Центар за управљање пројектима.

За обједињавање и уређење материјала Извештаја, одговоран је Тим ПКС за израду трећег Извештаја о ангажовању Привредне коморе Србије у складу са десет принципа Глобалног договора УН.





**ПРИВРЕДНА  
КОМОРА  
СРБИЈЕ**

Центар за животну средину,  
техничке прописе, квалитет  
и друштвену одговорност

T: 011 3300 939, 4149-608

E: [zivotnasredina@pks.rs](mailto:zivotnasredina@pks.rs)